

LBRIS | We know
INA DAVID

ANUL LUPILOR

roman

CȘMIGIU
books

Cuprins

I. Anul 1222 de la Nașterea Mântuitorului.	
Anul Cometei.....	7
1. Urzeala.....	9
II. Anul 1232 de la Nașterea Mântuitorului.	
Anul Lupilor	15
2. Firul pierdut. Prier. Măgurenii Sălajului, Părțile Transilvane, Regatul Apostolic al Ungariei.....	17
3. Cu săptămâni înainte. Dorințele surorii, Băbăluda și chemarea Împărătesei.....	19
4. Încercările ospeției. Dimineață cu descântece, prânz cu belele și seară cu griji.....	39
5. A doua zi a ospeției. Sași și alte amenințări.....	65
6. A treia zi după ospeție. O măturice fermecată ..	82
7. Cerșetori și prieteni de drum	93
8. Târgurile Orăzii. Olosig	103
9. Armindenii. Oameni noi și Vicus Velența.....	114
10. Florar. În drum spre Vama Crișului.....	129
11. Țara Borodului.....	137
12. Câteva provocări	147
13. Cireșar. Județul lui Vodă.....	162
14. Stăpâni aprigi și Ajun de Sânziene	177
15. Sânziene. Bucurii și nenorociri.....	191

16. Urzeala din Anul Cometei	206
17. Ce îți aduce ceasul.....	213
18. Luna lui Cuptor. Pierderi și pomeni, taine și prevestiri	230
19. Sfântul Ilie. Praznic și vinovăție.....	242
20. Sfântă Mărie Mare. Cetatea Orăzii	257
21. Judecata lui Dumnezeu	274
22. Schitul clariselor. Vrajitorii și alte cumpene.....	284
23. Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul. Cum merg treburile lumii.....	293
24. Răpciune. Cu ochii legați	305
25. Alegeri	311
26. Ostrovul Viilor, secetă și alte supărări	322
27. Sâmedru. Fel și fel de bătai și de nunți	332
28. Brumărel. Răzburarea	344
29. Brumar. Plânsete și Balaorul vremii.....	355
30. Țeserea lumii în Zilele Filipilor. Aliați	372
31. Undrea. Lupii din prag	386
32. Moșteniri	395
33. Întoarceri	416
34. Sânpetru de Iarnă. Blesteme și alte moșteniri....	436
35. Țeserea lumii e o treabă încâlcită.....	449
III. Nouă ani mai târziu. Anul Păgânilor.	453
36. Epilog.....	455
Cronologie	459
Note	461
Cuprins	463

LBRIS

We know
books

**I. ANUL 1222 DE LA NAȘTEREA MÂNTUITORULUI.
ANUL COMETEI**

1. Urzeala

Era pe vremea când numai poveștile țineau istoriile din a se-ntoarce în uitare, așa că nu-i de mirare că nimeni nu-și aduce aminte de Primăvara sau de Vara acelui an. Deși, de bună seamă, au fost semne prevestitoare, trăitorii și-au adus aminte de ele abia prin Toamnă.

Ca întotdeauna la vremea aceea din an, în Pădurea neștiută a Baciului, acolo unde copacii se smulg anevoie din ceață și arată lumii trunchiuri rășchirate și anapoda ca s-o țină deoparte, Magii aveau Soborul de Toamnă. Se ținea Târgul de suflete, era sorocul când se plăteau datoriile și se făceau altele noi, când se alegeau ucenicii și se vindeau ouă de spiriduși. Și fost-a vreme magică până în ultima noapte, când pe cerul poienii s-a întrupat o vâlvătaie nici chiar stea, nici chiar balaur cu coadă. În clipa aceea, de pe o potecă uitată a apărut un dobitoc, nici chiar cal, dar nici măgar, ducând în spate nici călare, nici pe jos, un străin adormit.

Nu se știe dacă apariția din înalt l-a condus pe străin prin Pădurea ascunsă sau dacă omul a adus cu sine blestemul cometei, căci asta era pe cer. Însă rosturile lumii s-au amestecat, sufletele s-au vânturat, iar fricile, nemulțumirile și râca au ajuns deasupra, înrobind sufletele pentru multă vreme. Zolomonarii s-au luat la

hartă cu Ielele, Vrăcițele cu Doftoroaiele, Oamenii, dacă erau și ei pe-acolo, cu Neoamenii.

Nu mai era timp de zăbovit pe cărările pline de ceață și de sfadă, așa că un rob purtător de căiță a fost vândut unui meșter care se ocupa de cai. Un ou de găină neagră a trecut din mână în mână, ajungând la o mașteră buiacă care nu știa ce să facă cu el. Străinul, un rătăcitor prin Voivodatul Transilvaniei, s-a trezit singur sub plapoma nopții. A murmurat o rugăciune, apoi a încercat să uite tot, fără să se întrebe ce căuta acolo sau de ce poiana era luminată.

Și, uite-așa, Târgul s-a spart, iar magia, săraca de ea, s-a împrăștiat, scăpată din Traista Baciului.

Nu departe, pe-o măgură din *Țara Cânepei pe rouă*, de ceva vreme se cuibărea un sfârșit de poveste. În seara aceea, chiar dacă duhurile nopții se puteau ivi de pe unde au stat ascunse peste vară, o bunică a privit cum pierе lumina de pe chipul nepoatei sale și a hotărât să rămână sub Copacul iubit de fetiță. Bătrâna a aprins o lumânare și a început să-și târască închipuirea la praznicul de pomenire, apoi la drumul fetiței.

O să le-ntâlnească înaintea mea, a fost ultimul ei gând înainte de a ațipi.

A adormit doar așa, din colțul ochilor. Ceara s-a prelins și-a ars-o, însă altceva a trezit-o: nimurica de pruncuță îngâna lângă ea.

— Nu poate fi aievea, e doar jocul minții, a bâiguit bătrâna, apoi a înnodat câteva cruci, convinsă că duhurile rele le-au găsit. Trebuie să-i țin lumânarea, să

vadă drumul spre strămoașe, s-a încăpățânat ferind flacăra cu mâna.

Deși cel de-al treilea ochi, deschis spre adevăruri ascunse, îi spunea alt lucru, bunica n-a îndrăznit să spere. A cutezat abia când fetița cu moț a suflat în lumânare. Iar când din întunericul cald ca un pântec roditor a răsărit Luna și pruncuța și-a atârnat momâia în Copac, vrăcița a început să cerceteze noaptea după răspunsuri.

Departate de-a fi lună plină, pe cer pâlpâia o steluță nouă. Cum femeia știa să recunoască o minune, și-a dat voie inimii să crească la loc. De altfel, nepoțica ei cânta de parcă *Doamna cu Coasa* nici n-ar fi trecut pe-acolo.

Cântecul a fost tot mai puternic, seară de seară, iar Steaua, care era una mai împielită, a crescut și ea, împletindu-și cozile galbene și roșii.

— Parcă se iau la întrecere. O fi *Steaua Fetei*, a ghicit un bătrân.

— Ba-i *Fata Stelei!* au spus femeile cunoscătoare.

Oricum le-ai fi potrivit, cuvintele dădeau un înțeles moțului roș de pe capul bălai și întoarcerii fetiței la cele lumești. Așa se face că, după vreo două luni noi, când astrul a dat semne de plecare, vrăcița nu se mai temeă pentru viața nepoatei. Știa că nimurica ei va ajunge să-și țesească cămeșa de zestre, că soarta îi era legată de Steaua Călătoare.

La apusul Stelei, nu tare departe, pe un plai abrupt din *Țara Cojoacelor înflorate*, se lăfăia o poveste rotundă, rotundă.

O jupâniță înțeleaptă tocmai isprăvea de socotit numărul oalelor de mei pecetluite pentru iarnă, când s-a trezit zâmbind. Anul ăsta, nicio molimă nu a omorât orătăniile, nicio făcătură nu a luat laptele vacilor și nicio viforniță nu a sărit peste rând ca să înghețe rodul pomilor.

Maica Domnului ne-a dat un an bun, a gândit Doamna casei. Nici măcar o Stea cu coadă nu ne poate răpi mierea tihnei.

Totuși, cum a început să cânte buha, a bătut-o un gând mai vechi. *Atâta pace și bunăstare nu-i a bună. Ucigă-l Toaca s-ar putea simți ispitit să ne încerce, apără-ne, Maică Precistă!*

Ceasul rău n-a așteptat să se întrupeze: s-au auzit țipete dinspre Pârâul Mic. Cuprinsă de spaimă, jupânița și-a sumețit poalele rochiei și a grăbit pasul. Careva i-a strigat de mezin, că stupii, albinele, opincile, chipul, ochii din cap, răsuflarea, ceva... Dar tâmplele îi zvâcneau și n-a priceput.

Nu are nicio noimă, și-a spus. Oare nu știu toți că a trecut Închiderea Pământului? Doamnele albine sunt amortite și mezinul nu s-ar duce de bunăvoie între ele. Prea se lăfăie în măreția de a fi văzut primul Steaua cea cu Coadă. Ce nevoia poate fi?

În graba ei, Doamna s-a uitat în sus, cerând îndurare, dar era ziuă și înfricoșătoarea Stea se ascundea vederii.

Oare ce ghinion ne paște? Acum, la apusul Stelei?

Degetele i s-au chircit în încălțări, inima în piept, dar s-a silit să coboare la mal. A văzut un cojocel jilav,

apoi l-a recunoscut pe mezin. Era murat, roșu și umflat la față, poate rușinat, dar ce ușurare: juca tontoroiiul în apa rece.

Pasămite, sub semnul Stelei, albinele au fugit din culcuș. L-au înțepat pe băiatul meu ori buiacul a călcat pe ele, s-a gândit jupânița, căutând un înțeles.

Nu l-a muștruluit, destul că îl cărau pe brațe și fala i se ștergea de pe răbojul pruncilor. Oricum Steaua era mărunță, iar oamenii credeau că va intra în uitare ca orice pe lume, ducându-și ghinioanele cu ea. Dar nu așa repede, nu. Căci odată ce buha s-a coborât din Turnul Văduvei, iar Steaua și-a băgat coada pe ușa Casei lor, norocul a apucat să iasă.

Multe alte povești s-au croit din Steaua cu Coadă. Un Uriaș a luat-o în stăpânire, convins că îi arăta drumul spre noi cuceriri. Oamenii au ales, după capul și priceperea lor, între nădejdi și ghinioane și-apoi le-au înfăptuit. Magii și-au schimbat ucenicii, spiridușii și-au părăsit stăpânii și veci nu s-a mai ținut Târgul la vremea aia din an. Se spune că, de-atunci, târgurile și soroacele s-au mutat de Ispas, să fie veselie și lumea să uite de sminteala din anul acela.

Toamna când a venit Steaua cu Coadă a intrat, cu pățaniile ei, drept în răbojul istoriei, dar de la o vreme s-a vorbit de Anul Cometei. Ar fi pierit și amintirea lui dacă trăitorii nu l-ar fi legat de ce-a urmat. Și asta pentru că, de când lumea și pământul, Țesătoarea lumii scornește fel și fel de încercări pentru urzeala Poveștii.

LIBRIS

We know
books

**II. ANUL 1232 DE LA NAȘTEREA MÂNTUITORULUI.
ANUL LUPILOR**

2. Firul pierdut. Prier¹. Măgurenii Sălajului, Părțile Transilvane, Regatul Apostolic al Ungariei

Țesătoarea

Huiduma de ostaș, poate chiar Hotnogul² Comitelui, se oprește în vârful ocolului și se proptește cu fundul de masa scoasă în bătătură pentru oaspeți. Încrucșează brațele și nu zice nimic, lăsând vreme să fie privit pe-ndelete. Cu capul ras pe-o parte și o coadă împletită pe cealaltă, cu fața crestată, de nepătruns, și-o barbă care-i ascunde subțirimea buzelor, namila se potrivește cu spaimile ei de-acum câțiva ani, de pruncuță. Poate că toaca e numai în capul fetei, nu știe, dar o asurzește și o ia pe sus. Iute, iute, mânată din spate de ceva nenumit, se pitește lângă pridvorul de unde ieri a alungat corbul.

Un pas mai încolo, în lărgimea ocolului cnezial, hotnogul face cărare printre oamenii satului, încoace și încolo. Când ocheste ceva o ia chereștul, de-a curmezișul, apoi rânjește și înhață pe cineva cu o mână. Micul Ghiță a lu' Bua.

¹ Aprilie, lună prielnică renașterii naturii.

² Căpitan.

Îl trage după el prin colb, ca pe-o creangă cu care-ți croiești potecă în zăpadă. Îl saltă sus, în picioare, să-l vadă tot omu' și-l prinde peste piept cu brațele lui ca două trunchiuri înnodate. Se uită în jur cu ochii și mai înguști, așteptând. Iar, când prin ocol și pe uliță, chiar și prin sat, se-astâmpără și gândul, și vorba, și mierla, și cucul, atunci huiduma face o mișcare lungă. Pare așa, o figură măiastră de călușar, dar e smucită și de neînțeleș: brațele ostașului se golesc, iar Ghiță se prelinge. Ca o cămașă fără trup, cu picioarele îndoite anapoda și gâtul frânt.

O clipă și toți cad în genunchi, fără osebire și fără să fi poruncit careva. Popa înalță crucea și bolborosește ceva ce aduce a rugăciune. Unii își fac cruce, alții plâng în tăcere. Numai pruncul iobăgiței din Vale sloboade țipete și strigă ca un apucat, iar femeia-i pune botniță, mai mai să-l sugușe.

3. Cu săptămâni înainte. Dorințele surorii, Băbăluda³ și chemarea Împărătesei

Lana a Babei

— Lana! Lana!

Peste liniștea greierilor, țipătul Lisavetei mă bagă în sperieți, ba chiar mă urzică. Îmi ling podul palmei, măcar că mama zice că nu ajută, suflu peste mână, apoi mă las păgubașă. Se apropie sora mea, sărind din cărare drept pe treptele lăzuite din codru, val-vârtej peste răzoarele Nanei.

— Acu ce arde, Lisaveta?

— Vine! îmi strigă de la nici zece pași.

— Cine?

— Vine oaspetele, găfâie când se apropie. De la Sătmar!

După această ultimă sforțare, Lisaveta se prăvălește de bucurie peste mine. Nu spun nimic că mă îmburdă cu tot cu coșarcă și urzici, aproape să cad în vale, ci mă culeg de pe jos și ne îmbrățișăm. Până la urmă, Lisaveta lu' Pavel Cneazul aștepta de ceva vreme vestea că-n satul nostru, așa, agățat de munte cum se

³ Sărbătoare precreștină, suprapusă peste Sfântul Gheorghe, similară cu Paparudele.

află și la depărtare de drumurile mari, va veni un ditamai Comite din Târgul Regal al Sătmarului.

— Chiar vine? Parcă nu-mi vine a crede.

Lisaveta deja se plângea de micimea și nevolnicia locului, iar la primul zvon că ne calcă Măria Sa, ciocofleandura asta din Sătmar, satul nostru n-a mai fost destul de mare pentru ea, deși suntem pe acoperișul ținutului, deși sub Muntele Șes lucește șarpele Barcăului și dorm sufletele din toată țara Ipului.

Nu trebuie să ridic privirea ca să-mi închipui satul de dinsus de fagi. Bordeiele mnierii⁴ din nuiiele împletite, lipite cu lut de pe Malul Înalt și muruite bine, se ițesc pe jumătate din țărână și încropesc ulița. Coperișurile ascuțite aruncă umbre vesele în zori și pline de farmec serile, între fuioare de fum, doine și hore. Cum să lași toate astea? Și totuși se poate. De pe-o zi pe alta, pentru Lisaveta n-a mai fost bună nici mămăliga de mei, nici zama de mazăre, nici măcar vestitele plăcinte de cânepă ale mamei. Visează să aibă pită și carne pe masă, să poarte murună și să dănțuiască în fiecare zi lăsată de Domnul.

— Vezi, Lana? Acuma chiar se-ntâmplă oarece, spune și începe să se mâtâie prin răzoarele Nanei, de parcă ar fi Dobașu⁵ de Sângeorz: Ta-tam! Ta-tam! Avem vești!

⁴ Albastru sau galben - de culoarea mierlei. Aici, albastru (reg.).

⁵ Tobașar (reg.).